

III Masz prawo do publicznego procesu

Zasada jawności rozprawy oznacza, że **dopuszczalna jest obecność publiczności**, tj. wszystkich osób zainteresowanych byciem świadkiem jej przebiegu. W szczególnych sytuacjach możesz jednak wnieść do sądu o **wyłączenie jawności**. W sprawach, w których jawność została wyłączona na wniosek lub z urzędu, każdej ze stron przysługuje prawo do wprowadzenia na salę rozpraw dwóch osób zaufanych.

IV Masz prawo do równego traktowania

Stronom postępowania przysługują **równoważne prawa**. Każda ze stron może brać czynny udział w toczącym się postępowaniu, zabierać głos, zgłaszać dowody, domagać się przeprowadzenia czynności np. oględzin miejsca zdarzenia.

V Masz prawo do obrony

Jeśli będziesz oskarżony lub obwiniony, możesz osobiście uczestniczyć w rozprawie, **wykazywać swoją niewinność** i wskazywać sądowi wszelkie okoliczności przemawiające na swoją korzyść. Masz także możliwość korzystania z obrońcy reprezentującego twoje interesy przed sądem.

VI Masz prawo do pomocy prawnej

Prawo do pomocy sądowej obejmuje możliwość korzystania przez uczestnika procesu z **usług adwokatów lub radców prawnych**. Twoje stanowisko mogą przed sądem popierać także wyspecjalizowane organizacje społeczne. W uzasadnionych przypadkach możesz złożyć wniosek o przyznanie ci **pełnomocnika z urzędu**.

VII Masz prawo swobodnie zapoznawać się z aktami

Ta możliwość przysługuje stronom, obrońcom, pełnomocnikom, oraz przedstawicielom ustawowym (np. rodzicom) stron. Osoby te mają **wgląd w akta sprawy** i mogą sporządzać z nich odpisy. Czas kontaktu z aktami nie może być limitowany.

VIII Masz prawo do rozpoznania sprawy przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki

Prawo obywatela do sprawiedliwego i jawnego rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy i niezależny sąd jest prawem wynikającym **bezpośrednio z Konstytucji**.

IX Masz prawo wnioskować o wyłączenie sędziego od orzekania w Twojej sprawie

Stronom przysługuje **prawo do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego**. W takim przypadku wyłączeniu podlegać będzie ten sędzia, co do którego zachodzi uzasadniona obawa, że podczas wyrokowania może nie zachowywać należytej bezstronności. Powodem do wyłączenia może być np. utrzymywanie kontaktów towarzyskich, więź przyjaźni, pokrewieństwo ze stroną procesu.

X Masz prawo do wynagrodzenia niezgodnych z prawem decyzji sądu

W przypadku podjęcia przez sąd decyzji niezgodnych z prawem – np. bezprawnego zastosowania tymczasowego aresztowania – możesz domagać się **odszkodowania od Skarbu Państwa**.

XI Masz prawo do poszanowania wolności i godnego traktowania

Przejawia się ono m.in. w **zakazie stosowania aresztu** w stosunku do osób co do których nie zachodzą uzasadnione podejrzenia, iż osoba ta popełniła czyn zabroniony.

Fundacja
Court
Watch
Polska

Fundacja
Court
Watch
Polska

**Stoimy na straży
Twojego prawa do sądu:**

Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

art. 45 pkt 1 Konstytucji RP

Czym się zajmujemy?

Zauważyliśmy, że ludzie często nie czują się w sądach **właściwie traktowani**, a przestępcy są nieadekwatnie karani. Chcemy, żeby każdy był w sądzie szanowany i wyszedł z niego z poczuciem sprawiedliwości.

Dlatego, co roku, **ponad 500 naszych wolontariuszy obserwuje rozprawy w całej Polsce**. Publikujemy raporty, szkolimy sędziów – jesteśmy głosem obywateli w sądach i Ministerstwie Sprawiedliwości. Nasz program obserwacji rozpraw jest **największy na świecie**, a organizacje międzynarodowe promują nasze doświadczenia w innych krajach.

Jakie stawiamy sobie cele?

Rolą Fundacji Court Watch Polska i wolontariuszy biorących udział w obywatelskim monitoringu sądów jest dążenie do tego, aby **sędziowie regularnie spotykali się z bezstronną publicznością**. W tym celu zachęcamy wszystkich obywateli do zaangażowania się w monitorowanie pracy swoich lokalnych sądów.

Jakie korzyści przyniosą nasze działania?

Korzyści jakie może przynieść realizacja idei court watch w Polsce:

1. **Kontrolna rola Fundacji Court Watch Polska** ma za zadanie przynieść poprawę jakości pracy personelu sądów, która wynikać będzie ze świadomości bycia (lub możliwości bycia) obserwowanym/oceniającym przez reprezentantów i współpracowników organizacji społecznej do tego powołanej.
2. **Edukacyjna rola Fundacji Court Watch Polska** ma za zadanie przynieść zwiększenie świadomości prawnej społeczeństwa, szczególnie w zakresie przysługujących przed sądem praw oraz „oswojenie” się obywateli z sądem jako instytucją.
3. **Poznawcza rola Fundacji Court Watch Polska** ma za zadanie przynieść diagnozę stanu sądownictwa z punktu widzenia realizowania przez sądy swoich funkcji społecznych, jak również dane źródłowe i analizy, które mają posłużyć naukowcom, organizacjom pozarządowym i władzom państwa do opracowywania pożądaných społecznie zmian w polskim wymiarze sprawiedliwości.

Dlaczego warto się zaangażować?

Sądy sprawują władzę w naszym imieniu i mają za zadanie służyć społeczeństwu poprzez **rozstrzygnięcie sporów w świetle prawa**. Od jakości pracy lokalnych sądów zależy nasze bezpieczeństwo i to czy nasze prawa będą przestrzegane. Nasza obecność na rozprawach jest ważna, gdyż **kontrolujemy czy sądy zgodnie z przepisami i należycie pełnią swoją służbę**. Dzięki udziałowi w programie obywatelskiego monitoringu sądów możesz mieć **osobisty i realny udział w zmienianiu na lepsze wymiaru sprawiedliwości w swojej miejscowości i całej Polsce**.

Udział w rozprawach pozwoli poznać codzienną pracę sędziów, zrozumieć jakimi prawami dysponujesz stojąc przed sądem i oswoić się z tą instytucją na wypadek

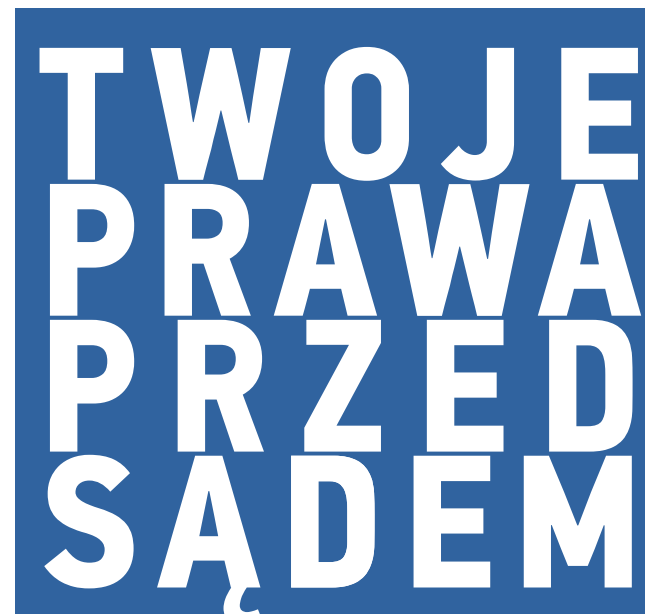
gdybyś miał kiedyś przed nią stanąć roli w świadka, powoda czy oskarżonego.

Jak możesz się zaangażować?

1. Weź udział w szkoleniu dla wolontariuszy i zainicjuj prowadzić obserwacje rozpraw w swoim lokalnym sądzie rejonowym lub okręgowym. Zobacz: www.courtwatch.pl/szkolenia
2. Wpłać darowiznę: Jako organizacja sprawująca kontrolę społeczną nad sądami musimy być niezależni. Gwarancją niezależności finansowej jest wsparcie naszych indywidualnych darczyńców. Twoja darowizna to realna szansa na zmianę.

Dowiedz się więcej:
<https://courtwatch.pl/wesprzyj/>
3. Śledź nasze
4. 4. Przekaż nam 1% swojego podatku.

Dane kontaktowe:

Fundacja Court Watch Polska
ul. Moniuszki 5/8, 87-100 Toruń
www.courtwatch.pl / www.wokandaobywatelska.pl
e-mail: info@courtwatch.pl / Tel. 56.696.50.56
KRS 0000353330

Nr rachunku bankowego:
Alior Bank 61-2490-0005-0000-4500-2357-9689

I Masz prawo do sądu

Prawo do sądu to jedno z **fundamentalnych praw człowieka**. Oznacza ono, że możesz przedstawić swoją sprawę przed niezależnymi organami państwa – sądami – które mają dawać gwarancje podejmowania sprawiedliwych, obiektywnych i zgodnych z prawem decyzji. Prawo do sądu wyraża się zarówno w tym, że jeśli nie przyznasz się do zarzucanego ci przestępstwa lub wykroczenia, to organ, który chce cię ukarać musi udowodnić twoją winę przed sądem, jak i w prawie do wniesienia do sądu powództwa wobec kogoś z kim toczysz spór i oczekiwać, że **sprawę w sposób obiektywny rozstrzygnie sąd**. Pamiętaj jednak, że korzystanie z prawa do sądu podlega regułom i wiąże się z nim także obowiązki. Więcej na temat swoich praw i obowiązków w różnych typach postępowań sądowych dowiesz się z poradnika, który znajdziesz na naszej stronie internetowej: www.courtwatch.pl/poradnik

II Masz prawo do odwołania

Każda ze stron może odwołać się od orzeczenia sądu pierwszej instancji. Dzięki temu zachowana zostaje **zasada zaskarżalności decyzji i orzeczeń organów państwowych**.